

Az irat elektronikus iratról készített másolat

2021. NOV. 29.
Fővárosi Törvényszék

Magyarország Alkotmánybírósága

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 4 7 2 3 - 0 / 2021
Érkezett:	2021 DEC 09.
Példány:	1
Melléklet:	11 db
Kezezőiroda:	du

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUMA 5.	
FŐLAJSTROMSZÁM KEZDŐIRATON:	
Postán/Gyűjtőládába/Személyesen/E-mailen/Faxon/E-irattal	
Érkezett:	2021 NOV 29.
PÉLDÁNY:	1 ABpan + 1 megk + 1 úrlap
MELLÉKLET:	2 KÖZTÜK:
FŐLAJSTROMSZÁM UTÓIRATON:	750204 / 2021

104Kpk
Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, dr. Mester György ügyvéd

a csatolt meghatalmazások alapján

, a továbbiakban: Indítványozó1), valamint

a továbbiakban: Indítványozó2, Indítványozó1 és Indítványozó 2 a továbbiakban együtt: Indítványozók), mint egyedi ügyben érintett személy illetve jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül bekövetkezett jogsérelmet elszenvedett személy képviseletében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és 26. § (2) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

nyújtom be.

Kérem, hogy az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a Tisztelt Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenessége miatt az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg a Fővárosi Törvényszék felülvizsgálati bíróságként meghozott 104.Kpk.750.204/2021/5. számú végzését (a továbbiakban: Végzés), mert az az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelményének megsértése útján sérti az Indítványozó1 tiszteséges eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bek.] és tiszteséges bírósági eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek.]. Emellett a Fővárosi Törvényszék döntését olyan indokokra is alapította, amelyek Indítványozó1-t az Alaptörvénybe ütköző módon hátrányosan különböztetik meg [Alaptörvény XV. cikk (2) bek.].

Kérem, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt hatáskörében eljárva a Tisztelt Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenessége miatt az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés a) pontja és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.) 117/A. §-át és 117/B. §-át, mert azok az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében foglalt választójogot sértik az Alaptörvény 2. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal összefüggésben, és az Alaptörvénybe ütköző módon hátrányosan különböztetik meg [Alaptörvény XV. cikk (2) bek.].

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

I. A panaszindítvány előterjesztésére rendelkezésre álló határidő megtartása

Az Njtv. 117/B. § (1) bekezdésével alkalmazni rendelt, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított 3 napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz.

A sérelmezett Végzést Indítványozó jogi képviselője, dr. Török Éva részére 2021. november 25-én kézbesítették, ezért a 2021. november 28-án benyújtott alkotmányjogi panasz a Ve. 233. § (1) bekezdésében megjelölt határidőnek megfelel.

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Njtv. 117/A. §-át és 117/B. §-át beiktató 2021. évi XCVII. törvény 2021. június 26-án lépett hatályba, vagyis a 155 nappal később, 2021. november 28-án benyújtott alkotmányjogi panasz időben érkezett.

II. További jogorvoslat hiánya

A Végzés ellene a jogorvoslat lehetőségét az Njtv. 117/B. § (1) bekezdése és a Ve. 232. § (5) bekezdése kizárja, ezért teljesülnek az Abtv. 27.§ b) pontjában foglalt feltételek.

III. Az érintettség igazolása

Az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szembeni alkotmányjogi panasz vonatkozásában Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerint érintettnek minősül az a személy, aki a bíróság eljárásában fél volt. Indítványozó¹ a jelen alkotmányjogi panasszal támadott Végzés alapjául szolgáló ügy felpereseként e követelménynek megfelel, érintettsége igazolt.

Indítványozó² a nemzetiségi névjegyzékben az országgyűlési választásra kiterjedően szereplő választópolgár, akinek passzív választójogát a Végzés által felülvizsgált döntés, illetve az azt megelőző döntéselőkészítő folyamat súlyosan korlátozta, mivel nem nyílt lehetősége arra, hogy a jelölési folyamatra jelentkezzen, abban részt vegyen, arról csak utólag, 2021. november 24-én értesült. Mivel az Njtv. vonatkozó szabályozása közvetlenül, olyan módon hatályosult, hogy passzív választójogának gyakorlása lehetetlen volt, arra esély nem nyílt, ezért az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem [Abtv. 26. § (2) bek. a) pont].

IV. Előzmények

Indítványozó¹, a panasz alapjául szolgáló bírósági nemperes eljárás kérelmezője, az Országos Roma Önkormányzat (a továbbiakban: ORÖ) tagja, nemzetiségi önkormányzati képviselő. Észelve az ORÖ Közgyűlésének 2021. november 9-én tartott ülésével kapcsolatos jogsértéseket,

élve az Njtv.-ben és Ve.-ben biztosított jogával felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez (a továbbiakban: Törvényszék) Budapest Főváros Kormányhivatala (a továbbiakban: Kormányhivatal) útján, amelyben az ORÖ Közgyűlése Njtv. 117/A. §-ában meghatározott listaállításának semmisség miatti hatálytalansága megállapítását, valamint a 102/2021. (XI.09.) számú Közgyűlési határozata (a továbbiakban: „102. határozat”) és 105/2021. (XI.09.) számú Közgyűlési határozata [az ORÖ hivatalos oldalán megjelent kivonat szerint: 105/2021. (XI.09.) Országos Roma Önkormányzat Közgyűlési sz. határozata] (a továbbiakban: „105. határozat”) megsemmisítését; másodlagosan a 102. határozat és a 105. határozat egyszerű többséggel történő elfogadására tekintettel, míg harmadlagosan a 102. határozat és a 105. határozat elfogadásának sorrendisége és időbelisége miatt azok jogellenességének megállapítását, tartalmilag megsemmisítését kérte.

A kérelmet a Törvényszék a Végzéssel elutasította, annak indokolásából kiemelendő, hogy a Törvényszék szerint „az SzMSz módosítására a jogszabályalkotás rendelkezéseinek megfelelő formakénszer nincs. Ezen alapvetések szerint a kérelmezett SzMSz-e 2021. november 9. napját megelőző módosításai jogszerűségének vizsgálatára a bíróság a [12] bekezdésben kifejtettek szerint a jelen *sui generis* nemperes eljárásban nem jogosult. A nemzetiségi listaállítás belső eljárásrendjét tartalmazó SzMSz 7. számú melléklete elfogadásánál a bíróság az Njtv., valamint a Ve. rendelkezéseinek megsértését egyébként nem észlelte, jogsértő cselekmény hiányában az Alaptörvény B) cikkében meghatározott jogbiztonság követelménye nem sérülhetett, ezáltal a kérelmező elsődleges kérelme alaptalan”.

Megállapította továbbá a Törvényszék, hogy „nincs jelentősége annak, hogy a jelöltek kiválasztásához és sorrendjük meghatározásához szükséges közbenső technikai szavazások relatív vagy egyszerű többséggel történtek, mert a közgyűlés mind a 102., mind a 105. határozatot minősített többséggel fogadta el. Az SzMSz 7. számú melléklete 14. pontjának tartalma ezen a tényen nem változtat.” A Törvényszék az elutasítással kapcsolatban hivatkozott arra is, hogy a kérelmező „a belső eljárásrend által előírt szavazás titkosságának, valamint a döntés befolyásmentességének sérelmére vonatkozó állítását bizonyítékkal nem támasztotta alá, így azokat bizonyítottság hiányában a bíróság a jogsértést esetlegesen megalapozó tényállításként figyelembe venni nem tudta”.

V. Az indítvány befogadásának alapja

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

Az Alaptörvény rögzíti: a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése, népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi [Nemzeti Hitvallás]. Ezen fontos értékek, értékvallások alaptörvényi rendelkezésekben való leképeződése a tisztességes eljáráshoz való alapjogot rögzítő XXVIII. cikk és a tisztességes hatósági eljárás követelményét

rögzítő XXIV. cikk. A Törvényszék döntése az Indítványozó1 Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdésében, XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogait sérti, amely szerint a törvény előtt mindenki egyenlő és mindenkinek joga van a hatóságok és bíróság előtti tisztességes eljáráshoz. Az Njtv. rendelkezéseinek, elsősorban 10. § (3) bekezdésének az Alaptörvényben meghatározott követelmények figyelmen kívül hagyásával megvalósuló értelmezésével kialakított „*contra legem*” joggyakorlat többszörös jogsértésre vezetett. Megszüntette azt a kiemelt előjogot, amelyet a köztartozásmentes képviselők számára tart fenn a jogrend jogosítványaik gyakorlásához, és ennek segítségével olyan döntéseket legitimált, amelyek egyértelműen tisztességtelen, a jogosultak jogérvényesítését kizáró eljárásban születtek.

Indítványozó2 vonatkozásában alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy milyen garanciákat kell érvényesítenie az Országos Nemzetiségi Önkormányzatnak akkor, amikor az országgyűlési választásra kiterjedően a nemzetiségi névjegyzékbe felvett polgárok választójogát érintően az országos nemzetiségi lista összetételéről dönt.

VI. A bírói döntés alaptörvény-ellenessége és az Alaptörvényben biztosított jog sérelme

[1] Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatban megállapította, hogy az „Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat elsősorban azok céljával összhangban értelmezzék. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell a jogszabály céljának érvényesülését, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat elsősorban arra tekintettel kell értelmeznie. [...] Az önkényes bírói jogértelmezés sértheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot. [ennek megállapíthatóságához] a *contra legem* jogalkalmazásnak egyben alkotmányellenesnek, azaz az Alaptörvénnyel ellentétesnek kell lennie (*contra constitutionem*) {lásd 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]}.” (23/2018. (XII. 28.) AB határozat [25] és [28])

„A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.” (20/2017. (VII. 18.) AB határozat [23])

Annak vizsgálata továbbá, hogy valamely ügyben az alkalmazandó jogszabály tartalma adott esetben célszerűtlen, nem az eljáró bíróság feladata, a célszerűtlen jogszabály pedig nem alaptörvény-ellenes jogszabály. Az Alkotmánybíróság által vizsgált konkrét ügyben a bíróság „feladata nem annak vizsgálata volt, hogy megítélése szerint kinek lenne célszerű viselnie az okozott kárt, hanem azt kellett volna ítéletében eldöntenie, hogy a jogszabályok alapján kinek kell viselnie az okozott kárt. Az ítélező bíró személyes meggyőződése soha nem lehet indoka (és

különösen nem lehet az egyetlen indoka) a *contra legem* jogértelmezésnek. Ezt fejezi ki az Alaptörvény 26. cikke is, mely szerint „[a] bírák [...] a törvénynek vannak alárendelve”. [29/2021. (XI. 10.) AB határozat]

„Hazánk Alaptörvénye – az R) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország jogrendszerének az alapja. Az Alaptörvény és a jogszabályok pedig a (2) bekezdés szerint mindenkire kötelezőek. Az Alaptörvénynek az egész jogrendszert át kell hatnia és normáinak a jogrendszer egészében érvényesülniük kell. [...] Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. [...] A bíróságnak a jogalkalmazása és a jogértelmezése során megfelelően figyelembe kell vennie az Alaptörvényben foglaltakat. Az Alaptörvényben foglaltak lehetnek alapjogok, államcélok vagy alkotmányos értékek. [...] A bíróságnak ilyen esetben, a többféleképpen értelmezhető jogszabályszöveg normatartalommal kitöltésekor lehetősége és az Alaptörvény 28. cikke értelmében kötelessége is van arra, hogy a norma alkalmazásakor és értelmezésekor az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezést válasszon. Az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezés, ha egy jogszabálynak több lehetséges értelme is van, nem jelent *contra legem* értelmezést vagy a normatartalom mellőzését.” (9/2016. (IV. 6.) AB határozat [24]-[26] és [30])

„Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint abban az esetben, „[h]a a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}.”

[2] Magyarországon a **tisztességes eljáráshoz való jog** alkotmányjogi szabályozása szempontjából kiindulópontot az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikke ad. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése garantálja mindenkinek számára a jogot, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. Az **Alaptörvény XXVIII. cikke pedig az igazságszolgáltatással összefüggő jogok átfogó rendszerét adja.**

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes (3411/2021. (X. 15.) AB végzés).

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ezért **egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével.** {3372/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [18]}

Az alkotmányossági vizsgálat során nem lehet eltekinteni attól sem, hogy a tisztességes bírósági eljárásból fakadó követelmények nem ugyanazokat a garanciákat jelentik az egyes bírósági szakokban, ezért a tisztességes bírósági eljárásból fakadó követelményeket mindig az adott

eljárásfajta és eljárási szak sajátosságaihoz igazodóan kell értékelni. {21/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [57]; 3432/2020. (XII. 9.) AB határozat, Indokolás [24]}

A 7/2013. (III. 1.) AB határozatában az Alkotmánybíróság – korábbi alkotmánybírósági határozatokra hivatkozva – rámutatott továbbá arra is, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönhessen.

Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is. {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [19]}

A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti, ha az eljáró bíróság a korlátozott ügyféljogok mellett eljárási kötelezettségeit, különösen a tényállás felderítésének feladatát olyan szűken értelmezi, hogy az a jogorvoslathoz való jog lényegi korlátozását eredményezi.

[3] Az Njtv. 117/B. § (1) bekezdésében rögzített jogorvoslati lehetőség a választási sommás eljárás szabályait osztja néhány kisebb kivétellel. A sommás eljárás lényege a választási eljárásban, hogy a kérelmező feladata a jogszabálysértés megjelölésén túl a jogszabálysértés bizonyítékainak szolgáltatása, amely alól a Ve. szűk körben enged speciális [Ve. 151. § (1) bek., médiaügyek] és általános kivételeket (Ve. 43. § (4) bek., tényállásmegállapítás). Ezeknek a kivételeknek a bírósági felülvizsgálat során is megfelelően érvényesülniük kell.

[4] Ezen sommás eljárás kifejezetten a választási eljárás céljára figyelemmel lett kialakítva, amelynek egyik lényeges eleme a nyilvánosság. A Ve. 2. § (1) bekezdés f) pontja alapján a választási eljárás szabályainak alkalmazása során érvényre kell juttatni a választási eljárás nyilvánossága elvét. A nyilvánosság előtt zajló választási cselekmények lehetővé teszik a jogalanyok számára, hogy a vélelmezett jogsértéssel kapcsolatos bizonyítékokat könnyen beszerezzék, és érvényesülhessen a választás eredményének gyors és hiteles megállapítása a jogorvoslati eljárások rövidítésének, és a jogvesztő határidők alkalmazásának útján.

[5] A nemzetiségi lista megalkotására irányuló eljárás lényeges eltéréseket tartalmaz. Így jelen esetben az ORÖ Közgyűlése élt azzal az Njtv.-ben biztosított lehetőséggel, hogy a lista kialakításáról zárt ülés elrendelése mellett döntsön. A zárt ülésen történtek jogellenességének bizonyítására a jelen nem lévő érdekelteknek nincs valódi lehetősége, sőt, egyes szabálytalanságok rögzíthetőségét a jelenlét sem garantálja. E körben kiemелendő, hogy az Njtv. a listahatározat közzétételét a meghozatalát követő napon kötelezővé teszi, azonban a jegyzőkönyvet csak a döntés meghozatalát követő 3 napon belül kell írásba foglalni és a kormányhivatal részére megküldeni [Njtv. 117/A. § (4) bek.], amely zárt ülés igen korlátozottan hozzáférhető. Bár az Njtv. 96. § (2) bekezdése akként fogalmaz, hogy a „zárt ülésről külön jegyzőkönyv készül. A külön törvény szerinti közérdekű adat és a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét zárt ülés tartása esetén is biztosítani kell”, az információs

önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 29. § (1) bekezdése szerinti határidő az Njtv. 117/B. §-a szerinti jogorvoslat gyakorlását nem garantálja. Rögzítendő továbbá, hogy az országos nemzetiségi önkormányzat részére biztosított lehetőséggel szemben (zárt ülés) a választási eljárásban a választási bizottságok működésére vonatkozóan érvényesülő szabályozás szerint a választási bizottságok kizárólag nyilvános ülést tartanak, ebből fakadóan sem értelmezhető alkotmányosan a Ve. mögöttes szabályozása megszorítóan az Njtv. 117/B. §-a szerinti eljárás vonatkozásában.

[6] Az ügyféljogok ilyen korlátossága mellett kiemelt szerepet kap, hogy az eljárás során a bíróság milyen mélységig veszi figyelembe azokat az ügyben releváns, jogorvoslati kérelemben hivatkozott állításokat, amelyek igazolhatósága olyan állami nyilvántartásokban és a zárt ülés jegyzőkönyvében van, amelyekhez a kérelmező jogszerűen nem férhet hozzá, azonban a bíróságnak a döntésre rendelkezésre álló szűkös időkeretben sem okoz nehézséget beszerzésük.

[7] A bíróság eljárásának az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével való összhangjának vizsgálata során ezen bizonyítási elemek közül kettőnek van kiemelt jelentősége, a listára jelölt személyek passzív választójoga vizsgálatának (amely a 68/2021. (VI. 10.) számú elnöki határozattal elfogadott ORÖ szervezeti és működési szabályzat (a továbbiakban: SzMSz.) 7. melléklete alapján kötelező feltétele a jelölhetőségnek), és a képviselői jogosultságok valós fennállása vizsgálatának, és ezzel összefüggésben annak, az ORÖ Közgyűlése megtette-e törvényes kötelezettségeit annak érdekében, hogy a közgyűlési döntésben valóban csak a teljes képviselői jogkörrel rendelkezők vegyenek részt.

[8] A passzív választójog a jelölhetőség feltétele, ezért a jelölés elfogadásával együtt minimálisan nyilatkoztatni szükséges a jelöltet választójoga fennállásáról, hiszen ha a jelöltek választójog hiányában kerülnek a listára, úgy a Nemzeti Választási Bizottság a későbbiekben a nyilvántartásba vétel megtagadásáról dönt, így az országos nemzetiségi önkormányzat nem teljesíti be azt a szükségszerű közvetítő szerepet, amelynek eredményeként a nemzetiségi választójoggal rendelkezők az országgyűlési képviselők választásán nemzetiségi listára szavazhatnak. Ez nyilvánvalóan sérti a nemzetiségi önkormányzat Njtv.-ben meghatározott küldetését és 10. § (3) bekezdésében meghatározott, rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó kötelezettségét.

[9] Indítványozó által a Törvényszék előtt hivatkozott probléma bizonyítási terhe nem róható fel az Indítványozó1-nek a tisztességes eljárás keretein belül, hiszen jogszerűen a névjegyzéki adatokhoz, életszerűen a(z) (zárt) ülés jegyzőkönyvéhez nem férhet hozzá, ellenben a központi névjegyzék a Nemzeti Választási Iroda útján akár elektronikusan is hozzáférhető, ráadásul mindkét szervezet (Fővárosi Törvényszék és a Nemzeti Választási Iroda is) rendelkezik hozzáféréssel az Elektronikus Kormányzati Gerinchálózathoz, amelyen más ügykörben, de működő adatkapcsolatuk is van. Annál is inkább megalapozatlan a Végzésben foglalt érvelés, mivel a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 62. § (1) bekezdés szerint, ha „a keresetlevél (...) mellékletei nem tartalmazzák azokat az iratokat, amelyek nélkül a jogvita nem dönthető el, és azokat a fél nem tudja beszerezni, a bíróság hivatalból megkeresi az irat kiállítóját a szükséges iratok beszerzése végett.”

[10] Hasonlóan a bizonyítási teher jogorvoslathoz való jog lényegét korlátozó nehezítése annak valószínűsítése, hogy az ORÖ Közgyűlése a választási döntés befolyásolása érdekében hosszabb ideje nem tette meg a törvényes lépéseket azon személyek ellen, akik az Njtv. képviselőkkel szemben támasztott követelményeit nem teljesítették. A probléma tehát az, hogy nem jogosult személyek is részt vettek a döntéshozatalban, és bár Indítványozó¹ kérte a Törvényszéktől, hogy semmisítse meg a döntést, de nem tette, mert nem vizsgálta a bizonyítékokat megfelelően. Ez rendszertanilag a Kp.-be is ütköző módon történt, hiszen a bíróság hivatalból veszi figyelembe a vitatott közigazgatási cselekmény semmisségi vagy törvényben meghatározott más érvénytelenségi okát, illetve az olyan lényeges alaki hiányosságot, amely miatt a közigazgatási cselekményt nem létezőnek kell tekinteni [Kp. 85. § (3) bek. a) pont]. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme ez esetben az alábbiak szerint valósult meg.

[11] Az Njtv. a helyi önkormányzatokra vonatkozó szabályozással párhuzamosan, annak logikáját követve ismeri a méltatlanságot, mint a képviselői jogállást megszüntető esetkört. A méltatlansághoz kapcsolódó súlyos jogkövetkezmény, hogy megállapítása esetén a nemzetiségi önkormányzati képviselő megbízatása – a törvény erejénél fogva – megszűnik [Njtv. 102. § (1) bek. e) pont].

[12] Az Njtv. 107. § (1) bekezdése négy esetet határoz meg, amelyek alapján lehetséges egy nemzetiségi önkormányzati képviselő vonatkozásában a méltatlanság megállapítása: az állammal szemben fennálló köztartozás; felszámolás során ki nem elégített követelésekért a bíróság által megállapított felelősség és nem teljesített helytállási kötelezettség; megbízatás ideje alatt szándékos bűncselekmény miatti jogerősen szabadságvesztés büntetés; és valóságnak nem megfelelő vagyonynyilatkozat.

[13] A közhatalom-gyakorló oldaláról teljesen kizárni szándékozott egyes élethelyzeteket a jogalkotó – több más törvény mellett – az Njtv.-ben is a méltatlanság jogintézménye alatt gyűjtötte össze. Ennek okát, illetve indokát az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben így foglalta össze. „A >>helyi önkormányzati képviselői, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselői megbízatás a közélet szempontjából kiemelten fontos tisztség, melynek elnyerése a választópolgárok bizalmának megtestesülését jelenti [...]. Az önkormányzati testületek munkájában történő részvétel mind morális, mind jogi értelemben feddhetetlenséget követel meg a választópolgárok bizalmát elnyert képviselők részéről, melynek fontos, nélkülözhetetlen eleme a közmegbízatásra vállalkozó polgárok erkölcsi tisztasága és példamutatása<<. Az Alkotmánybíróság szerint a jogkövető magatartás – és ennek keretében a bíróság által megállapított kötelezettség teljesítése is – elengedhetetlen feltétele a közmegbízatás betöltésének. [lásd 37/2003. (VI. 26.) AB határozat, ABH 2003, 416.]” (41/2012. (XII. 6.) AB határozat [57])”

„Az Alkotmánybíróság több határozatában egyértelművé tette, hogy a jogalkotó a közhivatal viselését feltételekhez kötheti. Ennek során alapvető alkotmányos követelmény, hogy a közhivatal betöltésének feltételeit a jogalkotó minden magyar állampolgár számára egyenlő feltételekkel biztosítsa. Ezen alkotmányos követelmény mellett azonban törvény a közhivatal-viselés szabályai körében megállapíthat a köztisztviselővel szemben olyan követelményeket, amelyek a

közszolgálat tisztaságát, a közfeladatok ellátásában a pártatlan, részrehajlástól és befolyástól mentes eljárást biztosítják {962/B/1992. AB határozat, ABH 1995, 627, 629; megerősítette: 3074/2013. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [21]}.” „Az önkormányzati testületek munkájában történő részvétel mind morális, mind jogi értelemben feddhetetlenséget követel meg a választópolgárok bizalmát elnyert képviselők (polgármesterek) részéről, melynek fontos, nélkülözhetetlen eleme a közmegebízásra vállalkozó polgárok erkölcsi tisztasága és példamutatása.”

„A méltatlanság szabályozásával a jogalkotó tehát a képviselői (polgármesteri) tisztség betöltéséhez szükséges társadalmilag elvárt, méltó magatartás mércéjét kívánta meghatározni. Figyelemmel arra, hogy az önkormányzati képviselői és a polgármesteri megbízatás a közélet szempontjából valóban kiemelten fontos tisztségnek minősül, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a méltatlansági szabályok a polgármesterek vonatkozásában a közhivatal viseléséhez való jog szükséges korlátozásának minősülnek.” (23/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [42] [50] és [52])

Az Alkotmánybíróság értelmezésében **közhivatal viseléséhez való jog alkotmányos védelmi körébe nemcsak valamely közhivatal elnyerése, hanem annak viselése is beletartozik; ugyanakkor a közhivatal viseléséhez való jog alapján senkinek nincsen alanyi joga valamely közhivatal betöltésére, valamint a közhivatal viseléséhez való jogból folyó alkotmányos védelem nem jelenti a közhivatal viselőjének felmenthetetlenségét** (3237/2020. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [41]). Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy „[a] közhivatal viseléséhez való jog védelme elsősorban arra terjed ki, hogy az állam a közhivatal betöltését nem kötheti olyan feltételhez, amely magyar állampolgárokat alkotmányos indok nélkül kizár a közhivatal elnyerésének lehetőségéből, valamely állampolgár, vagy állampolgárok egy csoportja számára lehetetlenné teszi közhivatal betöltését” {lásd: 8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49, 77–78; legutóbb megerősítette: 3101/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [38]}.” {3074/2013. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [21]}.

Az Alkotmánybíróság szerint a jogkövető magatartás – és ennek keretében a bíróság által megállapított kötelezettség teljesítése is – elengedhetetlen feltétele a közmegebízatás betöltésének. Ebből a szempontból az Alkotmánybíróság szerint nem releváns, hogy a kötelezettség köztartozás, vagy más jogviszonyból származik-e [lásd 37/2003. (VI. 26.) AB határozat, ABH 2003, 416.].

[14] Az előző pontban idézett alkotmánybírósági döntések alapján tehát a jogalkotó a méltatlansággal kapcsolatos szabályok beépítésével az önkormányzatiság, a köztisztviselés, a közmegebízatás értékeinek védelme érdekében lépett fel és vezetett be egy, a választás útján elnyert köztisztviselés gyakorlásához való jog korlátozását lehetővé tevő, illetve megszűnését eredményező esetkört.

[15] Az Njtv. 106.-107. §-aiban szereplő szabályok kógensek, azoktól eltérni nem lehet. Az érintett képviselőnek a méltatlansági ok felmerüléséről az Njtv.-ben meghatározott szerveket rövid időn belül (3 nap) tájékoztatnia kell. [Njtv. 107. § (2) bek.] A méltatlansági okot a felmerülésétől számított 30 napon belül meg kell szüntetni. [Njtv. 107. § (4) bek. és 106. § (4) bek.] Ha a

méltatlansági okot 30 napon belül nem szüntette meg az érintett, képviselői indítványra a képviselő-testület, közgyűlés a következő ülésén, legkésőbb az összeférhetetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül kimondja a méltatlanságot. [Njtv. 106. § (5) bek.] Abban az esetben, ha sem az érintett képviselő, sem a közgyűlés nem hajtja végre az előbbieken felsorolt kötelezettségeit, a fővárosi és megyei kormányhivatal közigazgatási pert indíthat a méltatlanság kimondása iránt [Njtv. 106. § (8) bek.].

[16] A méltatlanság egyik esete, ha a képviselő köztartozással rendelkezik. Az Njtv. ezzel kapcsolatosan az alábbiakat rögzíti: méltatlanság akkor állapítható meg, ha a képviselőnek, a Közgyűlés tagjának az állammal szemben – a lehetséges jogorvoslati eljárások kimerítését követően – köztartozása áll fenn, és azt az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított hatvan napon belül – részletfizetés vagy fizetési halasztás esetén az ezt engedélyező határozat rendelkezéseinek megfelelően – nem rendezi [Njtv. 107. § (1) bek. a) pont].

Ehhez kapcsolódóan az Njtv. 107. § (3) bekezdése rögzíti, hogy a nemzetiségi önkormányzati képviselő a megválasztásától számított 30 napon belül köteles kérelmezni felvételét az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvényben meghatározott köztartozásmentes adózói adatbázisba (a továbbiakban: KOMA), és ennek tényét igazolnia kell a közgyűlés előtt. Fontos szabály, hogy a nemzetiségi önkormányzati képviselő a képviselői jogokat nem gyakorolhatja, amíg kötelezettségeit nem teljesíti. Amennyiben az állami adóhatóság a KOMA-ba történő felvételt követően megállapítja, hogy az önkormányzati képviselő az adatbázisba történő felvétel feltételeinek nem felel meg, a KOMA-ból törli, amelyről írásban értesíti a képviselő-testületet, közgyűlést és a fővárosi és megyei kormányhivatalt. Az adózó egyebekben akkor szerepel(het) a KOMA-ban, ha a felsorolt feltételeket a közzétételt megelőző hónap utolsó napján teljesítette. A KOMA érvényessége minden hónap 11. napján 0 órától a követő hónap 10. napja 24 óráig tart.

[17] A bírók az Alaptörvény alapján is a törvénynek vannak alávetve [Alaptörvény 26. cikk] és a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik [Alaptörvény 28. cikk]. Amint már említésre került, a Kp. 62. § (1) bekezdése alapján, „[h]a a keresetlevél vagy a védirat mellékletei nem tartalmazzák azokat az iratokat, amelyek nélkül a jogvita nem dönthető el, és azokat a fél nem tudja beszerezni, a bíróság hivatalból megkeresi az irat kiállítóját a szükséges iratok beszerzése végett.” A Törvényszék ezen kötelezettségének nem tett eleget, nem vizsgálta meg, hogy a szavazáson részt vevő képviselők maradéktalanul megfeleltek-e az Njtv. által velük szemben támasztott követelményeknek. A Törvényszék döntése az alábbiak szerint a tisztességes eljáráshoz való jog mellett sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalmát is.

[18] A Törvényszék nem vizsgálta, hogy az ORÖ Közgyűlése az Njtv. 10. § (3) bekezdésével ellentétes módon nem befolyásolta-e a méltatlansági eljárások lefolytatását, hogy az egyébként huzamosabb ideje méltatlan helyzetben lévő képviselők is részt vehessenek a listaállásban. A Törvényszéknek a tényállás tisztázása körében legalább a NAV KOMA adatbázis ellenőrzéséig, esetlegesen a Nemzeti Adó- és Vámhivatal és a Kormányhivatal rövid utas nyilatkozatásáig (köztartozás fennállása, méltatlanság fennállása tárgyában) el kellett volna jutnia a felülvizsgálati

kérelemben megjelölt jogsértések alapján. Ezen bizonyítási eszközök ugyanis semmiképpen – még hosszabb jogorvoslati határidő esetén sem – elérhetőek az indítványozónak.

[19] Fenti mulasztások az Indítványozó és más személyek jogegyenlőségének sérelmére vezettek: az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése kimondja, hogy „[a] törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

A hátrányos megkülönböztetés tilalmával kapcsolatosan az Alkotmánybíróság kimondta: „[a] hátrányos megkülönböztetés tilalma az Alkotmánybíróság gyakorlatában a jogrendszer egészét átható alkotmányos alapelveként kapott értelmezést. A tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok terén tett megkülönböztetésekre terjed ki. Személyek közötti, alkotmányos hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon [21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 78.; 32/1991. (VI. 6.) AB határozat, ABH 1991, 146, 162.; 43/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 744, 745.]. A megkülönböztetés pedig akkor alkotmányellenes, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne (191/B/1992. AB határozat, ABH 1992, 592, 593.). Az alapjognak nem minősülő egyéb jogra vonatkozó, személyek közötti hátrányos megkülönböztetés vagy más korlátozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a sérelem összefüggésben áll valamely alapjoggal, végső soron az emberi méltóság jogával, és a megkülönböztetésnek, illetve korlátozásnak nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 200.] {ld. legutóbb összefoglalóan: 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32]}.“ (20/2014. (VII. 3.) AB határozat [244])

[20] Az ORÖ Közgyűlése leírható úgy, mint homogén, azonos jogokkal és kötelezettségekkel rendelkező képviselők csoportja. Az egyes képviselők egymással teljes mértékben összehasonlíthatóak, azonos feltételekkel jogosultak pozíciójukat betölteni, és azonos feltételek mellett kerülhetnek fel a nemzetiségi országok listára is.

[21] Az Alkotmánybíróság a közhivatal viseléssel kapcsolatos rögzítette: „[a] közhivatal viseléshez való jog alapján senkinek nincsen alanyi joga valamely közhivatal betöltésére, valamint a közhivatal viseléséhez való jogból folyó alkotmányos védelem nem jelenti a közhivatal viselőjének felmenthetetlenségét.” „A nemzetiségi önkormányzati képviselő a fentiek szerint tehát a tevékenységét az adott nemzetiség érdekében végzi. Ebből következően – ahogy arra egyébként a Fővárosi Törvényszék is rámutatott a támadott döntéseiben – a nemzetiségi önkormányzati képviselővel szemben alapvető követelmény, hogy megválasztóit lelkiismeretesen képviselje, kötelezettségeit maradéktalanul teljesítse.” (3237/2020. (VII. 1.) AB határozat [41] és [48])

[22] Ha a Törvényszék a tényállás tisztázása során nem veszi figyelembe, hogy a homogén csoportok (passzív választójogosult, illetve a köztartozásmentes képviselő) jogait olyan személyek is gyakorolják, akik e csoportokhoz tartozás feltételeit nem teljesítik, úgy megszünteti a jogszabályokban megjelenő védettséget, és nem biztosítja e homogén csoportok joggyakorlásának alkotmányosságát. A Törvényszék mulasztott, amikor nem vizsgálta – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, illetve a Kormányhivatal megkeresésével – azt, hogy az ORÖ Közgyűlésének tagjai a kifogásolt szavazások időpontjában ténylegesen jogosultak voltak-e aktív, illetve passzív választójoguk gyakorlására. A passzív választójog ugyanis csak az Alaptörvényben felhívott sarkalatos törvényben, jelen esetben az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény (a továbbiakban: Vjt.) 9. § (3) bekezdésében foglalt korlátozással gyakorolható, a képviselői megbízátság pedig csak az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésben foglalt közteherviselési kötelezettség Njtv.-ben foglaltak szerinti igazolt teljesítése mellett gyakorolható. Ezeknek a peremfeltételeknek a kiiktatása a követelményeket teljesítő, és ezáltal privilegizált helyzetben lévő érintetteket, közöttük Indítványozó1-t és Indítványozó2-t hátrányos helyzetbe hozta.

[23] Az Alkotmánybíróság a védett helyzetet az Alaptörvény rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával megszüntető döntés ellen már állást foglalt a férfiak negyven éves szolgálati idővel nyugdíjjogosultságát célzó népszavazási kezdeményezés során. Az Alkotmánybíróság 28/2015. (IX. 24.) Ab határozatában kimondta, „[a] hitelesített népszavazási kérdés – akár az NVB, akár a Kúria jogértelmezését kell figyelembe venni – a lényeges tartalma szerint arra irányul, hogy a nyugdíjba vonulás lehetőségét a férfiak számára is a nők számára biztosított kedvezményekkel, vagyis azonosan tegyék lehetővé. Ez azt jelenti, hogy mind a XV. cikk (5) bekezdése, mind a XIX. cikk (4) bekezdése második mondata érvényesülése elé az eredményes népszavazás gátat emelne, azt lényegében kiüresítené. A fenti alapjogi összefüggéseket a Kúriának a felülvizsgálati eljárás keretében a kérdés alkotmányossági szempontú vizsgálata során fel kellett volna tárnia és értékelnie kellett volna”. Jelen ügyben ez a tartalom úgy nyilvánul meg, hogy a törvény szerinti passzív (Vjt.) és aktív (Njtv.) választójog gyakorlása feltételrendszerének megvalósulását a döntés értékelésekor a Törvényszék nem vizsgálta, így kiüresedett e jogok gyakorlásának alkotmányos alapokon álló követelményrendszere (a passzív választójog esetén az Alaptörvény XXIII. cikk (4) bekezdésén nyugvó Vjt. 9. § (3) bekezdése, az aktív választójog esetén pedig az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésén nyugvó Njtv. 107. §-a). Mindez pedig a követelményeket teljesítő jogosultak hátrányos megkülönböztetése.

[24] Törvényszék az alaptörvény-ellenes jogalkalmazással emellett olyan döntésnek adott helyt, amelyet az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglaltakat sértő eljárásban fogadott el az ORÖ Közgyűlése. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog így nem csak a hivatalból figyelembevételre előírt bizonyítékok mellőzésével, hanem azzal is megvalósult, hogy a Törvényszék nem értékelte, hogy az ORÖ Közgyűlésének eljárása az Njtv. 10. § (3) bekezdésében foglaltak mellett az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjogot is sérti az alábbiak szerint.

[25] Az országgyűlési képviselők választásán való választhatóságot, azaz a passzív választójogot a nemzetiségi országos lista tekintetében az Alaptörvény 2. cikk (2) bekezdése alapján a Vjt. 9. § (3) bekezdése szabályozza, amely szerint a nemzetiségi listán a névjegyzékben az adott nemzetiség választópolgáraként szereplő választópolgár lehet jelölt.

[26] A kiválasztást és a listaállítással kapcsolatos érdemi döntést az Njtv. 117/A. § (1) bekezdése az országos nemzetiségi önkormányzat közgyűlésének át nem ruházható hatáskörébe helyezi. Fontos kiemelni, hogy ezen döntési jogkör közhatalmi jogosítvány, hiszen a választójogosult közösségnek csak ezen módon van joga nemzetiségi jelöltként részt venni az országgyűlési képviselők listás választásán, így a döntés a választójogosult közösséget alkotó minden személy joggyakorlására kihat, aki jelöltként a listaállításon részt venni kíván, vagy jelölési jogát gyakorolja és e tevékenysége álláspontom szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott követelmény alapján vizsgálható.

[27] A jelöltek kiválasztásához és a listaállításhoz kapcsolódó eljárási szabályok megalkotását a jogalkotó külön nem rendezi, így azoknál a működés általános szabályait kell figyelembe venni. Az Njtv. 119. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az országos önkormányzati feladat- és hatáskörök az országos önkormányzat közgyűlését illetik meg. Az Njtv. 117. §-a által alkalmazni rendelt 113. § a) pontja alapján az országos nemzetiségi önkormányzat - jogszabályi keretek között - át nem ruházható hatáskörében, minősített többséggel határozza meg törvényes működésének feltételeit, így szervezete és működése részletes szabályait az alakuló ülést követő 3 hónapon belül, továbbá módosítja azt a szükségessé válást követő 30 napon belül.

[28] Ezen szabályokat alkalmazta az ORÖ is az SzMSz 7. számú mellékleteként. A 7. számú mellékletet, így a listaállítással kapcsolatos eljárásrendre vonatkozó szabályozást a 68/2021. (VI. 10.) számú elnöki határozat vezette be, tette az SzMSz részévé. Ezt követően 2021. november 4-én 14 óra 15 perckor Agócs János elnök összehívta az ORÖ Közgyűlését, amely 2021. november 9-én összeült, és elfogadta a nemzetiségi lista állítására vonatkozó 7. számú melléklet átfogó módosítását, majd ezt követően döntött a listaállításról is.

[29] Az elfogadott eljárási szabályok egyik sarokpontja a jelölés szabályozása. Az SzMSz rendelkezése – jogalkalmazási szempontból fölöslegesen ugyan – de helyes tartalommal rögzíti a választójogosultság törvényi meghatározását, majd ennek gyakorlati érvényesüléséhez rendezi a jelölési szabályokat. A 7. számú melléklet szerint a listaállítást megelőzően bármely, a nemzetiségi névjegyzékben az országgyűlési választásra kiterjedő regisztrációval rendelkező választópolgár jelölhető – előzetesen írásban, illetve az ülésen szóban. A jelölt részéről szükséges azonban a tisztség elfogadására vonatkozó nyilatkozat becsatolása is.

[30] Alkotmányossági szempontból ismét kiemelendő, hogy a 7. számú melléklet 2021. november 9-i közgyűlést megelőzően hatályos szövege a listaállítással kapcsolatban érdemi szabályt nem tartalmazott, a szabályozás a folyamat lebonyolítására teljességgel alkalmatlan volt. Az elfogadott módosítás már relevánsnak és alkalmasnak minősíthető eljárásrendet tartalmaz, de

elfogadásának időpontja miatt a benne foglalt tartalom kiüresedett, a gyakorlatban nem érvényesülhetett, és ez egyértelműen szándékos magatartás eredménye.

[31] A passzív választójoggal rendelkezők a rájuk vonatkozó szabályozást időben nem ismerhették meg, ahogyan a jelölésre jogosult ORÖ közgyűlési tagoknak sem volt megfelelő idejük a szabályozó alkalmazására, a lehetséges jelöltekkel való egyeztetésre. Ezt a hiányosságot az előterjesztések előzetes megküldése sem orvosolta, hiszen az előterjesztések eltérő tartalommal is elfogadásra kerülhetnek. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján „[a]lapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható”. Azt, hogy a passzív választójoggal rendelkezők hogyan élhetnek e jogukkal, az SzMSz „papíron” arányosan, az alapvető jog lényegének érvényesülését szem előtt tartva korlátozza. A passzív választójoggal rendelkező személy nem jelentkezhetsen önmaga a listára, azonban a közgyűlés tagjai a nemzetiségi választójoggal rendelkező bármely személyt jelölhetnek. A jelölés formai követelményei is egyértelműek, előzetesen írásban, vagy a közgyűlésen szóban gyakorolható a jelölés joga. A jelölté válás feltétele továbbá, hogy a jelölt írásban, vagy a közgyűlésen szóban elfogadja a jelölést, és nyilatkozzon arról, hogy csak a listán kíván szerepelni, vagy a listavezetői hely betöltésére is kiterjed-e szándéka. Ez utóbbi követelmény is életszerű, hiszen a választási melléklet szabályai alapján a listavezető külön szavazással nyeri el helyét.

[32] Ami azonban nem képezheti mérlegelés tárgyát, hogy a közhatalom gyakorlója e korlátozásokat rendeltetésüknek megfelelően, a tisztességes eljárás korlátozást nem tűrő alapelvet szem előtt tartva érvényesíti-e. Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság ezen megközelítése alkalmazható a közhatalmi jogosítványt gyakorló szerv eljárására is, ahogy az a megállapítás is, hogy a tisztességes eljárás részjogosítványokra bontható, és hogy a „tisztességes eljáráshoz való jog részét képező részjogosultságok (...) korlátozására az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe foglalt, szigorú követelményeket támasztó szükségességi-arányossági teszt alkalmazásával lehetőség van” {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [103]}. Ezen részjogosultságok között van a joggyakorlás feltételrendszerének megismeréshez való jog, továbbá a jogalany azon alapvető igénye, hogy lehetőséget kapjon a jogkövető magatartásra való felkészüléshez.

[33] Az nem lehet kérdéses, hogy a közgyűlés összehívásának módja, a meghívó megküldése és a közgyűlés megtartása közötti csekély idő, de még inkább a jelölés és választás szabályrendszerének megismerhetősége, elfogadása és alkalmazása közötti időszakok rövidege ezen jogosítványokat és jogos érdekeket érdemben korlátozták, ugyanakkor az további vizsgálatot igényel, hogy ezek az érdemi korlátozások az Alaptörvénnyel összhangban voltak-e.

[34] Már a felülvizsgálati kérelemben jellettek szerint az Njtv. 117/A §. (1) bekezdése az országos lista állításának alapjául szolgáló közgyűlési döntés határidejeként az országgyűlési képviselők

általános választása kitűzését követő 20. naptári napot adja meg. Ez azt jelenti, hogy a jelölés választás szabályrendszerének elfogadását követően vélhetően legalább 2 hónap állt volna rendelkezésre az érdemi listadöntés meghozatalára. A 2018. évi országgyűlési képviselő-választás hivatalos adatai alapján a névjegyzékben roma nemzetiségiként szereplők száma 18.497 fő volt. Ugyanez az adat jelen indítvány megtételének időpontjában országgyűlési választásra kiterjedően 33213 fő. A konkrét névjegyzéki adat tehát – mint az látszik is – változik, de nagyságrendileg pontosan mutatja, hogy a mutatott SzMSz módosítás hány passzív választójoggal rendelkező személyt érintett. A listadöntés azonnali meghozatala miatt a passzív választójoggal rendelkezők köre a gyakorlatban a jelen lévő közgyűlési képviselőkre szűkült, (ezen belül is a névjegyzéki kritériumnak megfelelő személyekre), amely a passzív választójogot és a közgyűlési tagok jelölési jogát lényegében kiüresítette.

[35] Ez a tény lehetne egyszerű jogalkalmazási probléma is, azonban a listaállítást szabályozó Njtv. nem rendelkezik a passzív választójog és a jelöltté válás összekötéséről, azaz a listás jelöltek kiválasztására semmilyen eljárási vagy garanciális szabályt nem tartalmaz, ekként áll fenn az alaptörvény-ellenesség elsődlegesen Indítványozó² vonatkozásában. Így az országos nemzetiségi önkormányzat SzMSz-e tölti be ezt a szabályozási űrt, és határozza meg, hogy a közgyűlésben túlnyomó többségében nem tag Vjt. szerinti választójogosultak, hogyan válhatnak jelöltté. Ez a normatív tartalom mintegy pszeudonormává változtatja az SzMSz-t, így függetlenül attól, hogy e normatív tartalomnak helye lehet-e egy belső szabályzóban, vagy a jelölés, választási eljárás törvényi szintű szabályozást igényelne, esetleg a közjogi jogosítvány miatt nemzetiségi önkormányzati rendeletalkotási jogkör telepítését kívánná meg, érvényességének idejére analóg módon követelményként támasztható vele szemben a jogalanyok „felkészülési joga”.

[36] Az Alkotmánybíróság 28/1992. (IV. 30.) AB határozatban kimunkált, 6/2013. (III. 1.) AB határozatával az Alaptörvénnyel összefüggésben is megerősített gyakorlata kimondja, “[a] demokratikus jogállam azonban – sok egyéb mellett – abban is különbözik a diktatúrától, hogy nem él vissza azzal a lehetőséggel, amelyet a jog megismerésének általános érvényű követelménye és az erre alapított felelősségre vonás az állam számára nyújt, hanem kellő törvényi garanciákkal megteremti annak a reális lehetőségét, hogy a jogalanyok valóban megismerhessék a reájuk irányadó jogszabályi rendelkezéseket, s módjukban álljon magatartásukat azokhoz igazítani.” (ABH 1992, 155.). „A kellő felkészülési idő követelményének a jogbiztonság elvéből következő lényegi eleme, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek mindazok a címzettjei, akik részére a jogszabály új, illetve többletkötelezettségeket ír elő – legyenek akár a jogszabály végrehajtásáért felelős (jogalkalmazó) szervek, akár az önkéntes jogkövetés szempontjából érintett egyéb személyek és szervek –, a kötelezettségeiket potenciálisan teljesíteni tudják, és akaratuk ellenére ne kövessenek el kötelességszegést, ne valósítsanak meg jogellenes magatartást. Mind a jogalkalmazásnak, mind pedig a jogkövető magatartásnak feltétele a jogszabály megismerése, ebből a szempontból tehát a jogszabály alkalmazására való felkészülés és a jogszabály megismerése cél-eszköz viszonyban áll egymással.” {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [236]}.”

Az irat elektronikus úton
készített másként
2021 NOV 29.

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUMA 5.	
FŐLAJSTROMSZÁM	KEZDŐIRATON:.....
Postán/Gyűjtőládába/Személyesen/E-mailen/Faxon/E-irat	
Érkezett:	2021 NOV 29.
BEJÁRÓ DOKUMENTUM	IV.
MELLÉKLET:	KÖZTUK:
FŐLAJSTROMSZÁM:
KEZDŐIRATON:

[37] Kiemelendő, hogy az SzMSz, illetve annak választási szabályozó 7. melléklete nem jogi norma, azonban explicit módon meghatározza a passzív választójoggal rendelkezők tényleges jelöltté válásának feltételeit, illetve a közgyűlési tagok jelöltállítás jogosultságát, így tartalma egyértelműen normatív, és bevezetésével szemben az Alaptörvény (H) cikke alapján megkívánható az érintetteknek megfelelő felkészülési idő az alkalmazás előtt.

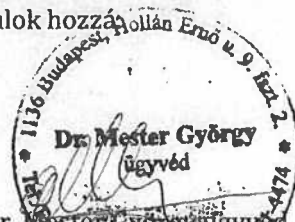
[38] A felkészülési idő biztosítása összhangban állt volna egyebekben az Njtv. 10. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettséggel is, amely tartalmilag a választási eljárásból is ismert, jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét rögzíti. Ennek lényegét az Alkotmánybíróság 18/2008. (III. 12.) AB határozatában foglalta össze, emlékeztetve, hogy „a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét a jogtudomány és jogalkalmazói gyakorlat alapvetően a polgári jogban a joggal való visszaélés tilalmának alapelveivel összefüggésben munkálta ki. Ezekből a polgári jogi alapokból kiindulva vált a jogrendszer egészét átható általános alapelvvé, amelynek lényege, hogy a jogosultságok gyakorlása nem irányulhat a jog rendeltetésével össze nem egyeztethető célra, az alanyi jogok gyakorlása akkor számíthat törvényi védelemre és elismerésre, ha az a jogosultság rendeltetésének, céljának megfelelően történik” (18/2008. (III. 12.) AB határozat, Indokolás [4]). A Kúria ezt a követelményt a Kvk.IV.37.359/2014/2. számú döntésében rögzítette, kiemelve, hogy a rendeltetésszerű joggyakorlás sérelme több a jogsértés megállapíthatóságánál: abban felismerhetően meg kell nyilvánulnia annak a szándéknak, amely a formális jogkövetés égisze alatt a jogintézményben rejlő tartalom kihasználására irányul.

[39] Az ORÖ Közgyűlése és annak elnöke ezen kötelezettségek megszegésével tehát az Njtv. mellett az Alaptörvénnyel is összeférhetetlen eljárást folytattak le, amely Indítványozó, és a passzív választójoggal rendelkező más személyek tisztességes eljáráshoz való, Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt jogát sértette.

Mindezekre figyelemmel kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Fővárosi Törvényszék 104.Kpk.750.204/2021/5. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.

Nyilatkozom továbbá arról, hogy jelen alkotmányjogi panasz indítványban szereplő adatok nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá.

Budapest, 2021. november 28.

[Redacted signature] indítványozó nevében